

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט' אדר א' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין עט.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' הגה "ועיין לקמן" עד סעיף ב'.
מוסר: דבר בעיתו מתחילת פרק י"ב עד "ואנו צריכין".

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

מהו סדר הקמת עיר: בתי מגורים ואחר כך חומה או להיפך?

לבית מגורים, שהקיפוהו לאחר שנבנה הבית, אך לא פתחו אליו פתח מהבית - אינו נחשב כמוקף לדירה.
וחומת עיר - נחשב כל השטח שבתוך היקפה כמוקף לדירה, כיון שבדרך כלל בונים את הבתים ואחר כך מקיפים אותם; אלא אם כן ידוע שנעשה אחרת.

[שו"ע שנה, א, ומשנ"ב יג, יד ויח]

כפי שלמדנו, שטח שגודלו יותר מ'בית סאתיים', והוא 'מוקף לדירה' (ראה תקציר לאתמול, ולהלן) - מותר לטלטל בתוכו בשבת. ואין ההיתר אלא כאשר בעת הקפת השטח כבר היה קיים בו בית מגורים, ואף כבר פתחו לתוכו פתח מתוך בית המגורים.
אבל שטח שהוקף תחילה, ולאחר מכן בנו בתוכו בית מגורים, אינו נחשב כמוקף לדירה, אף אם פתחו אליו פתח מהבית. וכן להיפך, שטח הצמוד

הדף היומי בהלכה

בבית הכנסת נבנה היכל ענק במיוחד - היתכן שאסור לטלטל בתוכו סידורים?

לטלטל בתוכו. ומחסן המכיל חפצים המשמשים את האדם לצורכי דירתו, אך לא פתוח אליו פתח ממקום הדירה - אינו נחשב כמוקף לדירה, כיון שעצם הנחתם במחסן זה מוכיחה שלא נועדו לשימוש תכוף, וממילא אין זה שימוש של 'דירה'.
[ביה"ל שנה, א, ד"ה לדירה; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

בהמשך לאמור: היכל בית כנסת ששטחו יותר מ'בית סאתיים' - מציאות נדירה, כמובן, הקיימת רק בבתי כנסת גדולים במיוחד - נחלקו האחרונים אם השימוש בו לתפילה נחשב כשימוש של 'דירה', ומותר לטלטל בתוכו, או שנחשב כאינו 'מוקף לדירה'. ואם בית הכנסת עומד בשטח שהוא עצמו מוקף לדירה, לכל הדעות נחשב כחלק מההיקף ודינו כמותו, ומותר

הדף היומי בהלכה

צריף שמירה באתר עבודה - האם נחשב תמיד כרשות היחיד?

הולך כלל ללון בבית אחר, והצריף משמש כדירתו לכל דבר - יש אומרים שאף לדעה הראשונה נחשב כמוקף לדירה, ויש חולקים.
ושטח המוקף לצורך דירת בעלי חיים - יש אומרים שאינו נחשב כמוקף לדירה; ויש שנראה מדבריהם שנחשב כמוקף לדירה.

[ביה"ל ד"ה לדירה; ביאורים ומוספים דרשו, 3, וראה שם, 9]

בהמשך לאמור: סככה, או צריף, המיועדים לשימוש של שומר המופקד על שמירת שטחים חקלאיים, אתרי עבודה, וכדומה, ושטחם גדול מ'בית סאתיים' - כיון שהשומר אינו משתמש בו מסיבה רגילה של דור, אלא מחמת הצורך בשמירת השטח שלפניו, אין שימוש זה נחשב ל'דירה' לעניין ההלכה הנ"ל של 'מוקף לדירה'.
ויש אומרים שאם השומר נמצא שם בימים ובלילות - דינו כדירה. ואם אינו

השבת תובעת את עלבונה: מנכ"ל רכבת ישראל מצייר תמונת מצב קודרת - "אין מספיק מסילות, אין מספיק רכבות, וגם אין מספיק כסף... הציבור הולך לעבור 6 שנים קשות מאוד"

ומה יעשה משיח צדקנו עם הפסים שנבנו תוך חילול שבת?

כן, אכן השבת תובעת את עלבונה, תודו ותתוודו, אולי כך יפסקו הבעיות". ועוד באותו ענין: התבטאות מעניינת של הגר"י זילברשטיין שליט"א בענין הרכבת, פורסמה בקונטרס 'ווי העמודים' במענה לשאלה שנשלחה אליו כדלהלן: "בחודש תשרי החלו לנסוע ברכבת לירושלים, ושלושת החודשים הראשונים הם חנים. והנה, עבודות התשתית לרכבת נעשו, לצערנו, תוך חילולי שבת מחפירים, ורציטי לשאול, האם מותר לנסוע ברכבת כזו, שהתשתיות שלה יוצרו חילולי שבת, ואולי עכשיו שזה בחינם מותר, כי לא משלמים להם, אבל לאחר מכן כשהנסיעה תעלה יהיה אסור? מצד שני, אולי דווקא כעת אסור לנסוע, כי צריך להמתין כנגד כל השבתות שעבדו בהן, וכפי שנפסקה ההלכה שמי שעשה מלאכה בשבת, צריך להמתין בכדי שיעשו?".

תשובת הגר"י זילברשטיין: "אולי יש מקום למצוא לכך היתר בדוחק, כי לא ידוע עד בדיוק כמה השבתות שחוללו הועילו לזרז את פתיחת הרכבת, ואולי אדרבה, כל התקלות היו בגלל שחיללו את השבת, אבל בכל זאת, ראוי לכל ירא שמים להימנע מלנסוע ברכבת שהפסים שלה נבנו בשבת בפרהסיא, ואדם כזה נקרא חרד לדבר ה', שהוא נזר כל הבראה".

עוד אמר: "מסתבר שכאשר יגיע משיח צדקנו, יבטל במהרה את הפסים המאוסים האלו שנבנו תוך כדי חילול שבת, ולא כפי שחושבים שבניית הרכבת לירושלים היא סימן לקירוב הגאולה! כי איך יתכן לחשוב שניסע למקום מקדשנו ותפארתנו ברכבת שנבנתה תוך כדי חילול שבת בפרהסיא?".

לחילולי השבת יש מחיר כבד ביותר. מנכ"ל רכבת ישראל המסיים את תפקידו בשבועות הקרובים, מספר - כך על-פי ידיעה בעיתון 'שחרית' בשבוע שעבר - כי הרכבת מתקשה לשרת את נוסעיה מכיוון ש"אין מספיק מסילות, אין מספיק רכבות וגם אין מספיק כסף שהשקיעו. בפתחת השנה, אגורה אחת לא הגיעה, לא ממשד התחבורה ולא ממשד האוצר. כל התקציבים נעצרו. שלחתי להם מכתבים נועזים".

המנכ"ל שחר איילון הדגיש כי כדי לפתור את בעייתיה של הרכבת מהשורש, יש צורך בהשקעות עתק: "מערכת האיתות שקרסה היום היא בת 40 שנים. אנחנו מחליפים אותה בעלות של מיליארד שקל. אלו השקעות אדירות". איילון המשיך וצייר תמונת מצב קודרת של הצפוי לאזרחי ישראל בשנים הקרובות. לדבריו, "הציבור הולך לעבור 6 שנים קשות מאוד", לאור העובדה שלא יפתחו בהן תחנות וקווים חדשים. "הציבור יראה הרבה מאוד עיכובים בגלל חשמול הרכבת, שמחייב לסגור ולצמצם קווים".

עסקנים המוחים על חילולי השבת המחפירים של עובדי הרכבת מסרו בתגובה: "מנכ"ל הרכבת יכול להאשים את כל מי שרוצה, אבל האמת תישאר האמת: אין שום סיבה הגיונית שמדינה שכ"כ גאה בהישגים שלה בטכנולוגיה, ומסייעת לכל מדינות העולם, בדיוק בדבר הפשוט הזה שקוראים לזה 'רכבת', שבכל עולם המערבי זה דבר הכי בסיסי שיש, בדיוק כאן הפשלות רודפות פשלות וכשלונות רודפים כשלונות. מנהלי הרכבת והעומדים בראש המדינה - תודו בפה מלא:

עניינא דיומא - סיום תקופת השובב"ים

איך לשמר את ההישגים הרוחניים של ימי השובב"ים לכל השנה?

מתוך שיחת המשפיע הגה"צ רבי שמואל אהרן לידר זצ"ל

"ומבאר שם באריכות על דרך מה שאמרו בגמ' ע"ז (מה). 'העוקר עבודה זרה ישרש אחריה', והיינו שהרוצה לעקור עבודה שהיא 'זרה' מאיתו, היא העבירה הארורה, ישרש אחריה - שיסתכל על שורשה, על מה אדניה הוטבעו, ואיזו מידה רעה שבו מביאה אותו לעבור העבירה הזאת, וכשיעקור מלבו השורש ההוא אז לבו יהיה נכון בטוח להינצל מן העבירה הזו לעולם. ולכך ראוי באמת לכל אחד שיבדוק בעצמו כן, ואז יוכל באמת להתחזק בכל הדברים שהתעורר עליהם בימים נעלים אלו, ויהיה לזה המשך וקיום גם לאחר תקופת השובב"ים במשך כל השנה כולה".

"אחד הדברים הקשים בכל תקופה של התעוררות מיוחדת הוא, שלאחר שמסתיימת התקופה הק' שב האדם לדרכיו הרגילים חלילה. מהי העצה לדבר זה? "על כך פירש הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובה ז"ע בעל ה'תולדות אדם' את מה שאומרים בהגדה של פסח בפיוט 'ויהי בחצי הלילה' - 'שומרים הפקד לעירך': 'עירך' הוא מלשון התעוררות. לפעמים מגיעה איזו התעוררות קדושה, וצריך לבקש מהקב"ה שיעמיד שומרים להתעוררות זו שיהיה לה המשך גם להבא. "בסידורו של שבת (שורש ו ענף ג) גם הרחיב בענין זה, איך קורה שאנשים שבמשך ימי הרצון הקדושים עושים תשובה ומתעלים ומקבלים לעזוב פשעיהם ולחזור מדרכיהם, ומעתה מוכנים לעבוד את ה' באהבה רבה - ויהי אך עוברים הימים האדירים האלה הוא חוזר לקדמותו לעשות כמעשהו בשנה העברה.

(מתוך שיחה מיוחדת עם הרב יעקב היילר שליט"א ב'המבשר תורני')

כשהגעתי ניגש אלי הגבאי ר' יצחק דוד רדמוביץ ושאלני בהפתעה: "שמואל, מה קרה לך אתמול בשעה 8:00 בבוקר?" נדהמתי. אף אחד לא ידע מה קרה לי בשעה ההיא...

ונשא אהרן את שמותם לפני ה'

"הדבר הפליא אותי מאוד, לכן אני שואל מה היה". --- בדיוק באותה שעה נהגתי במכונית במורדות הכינרת. עייפות השתלטה עלי ובלי משים נשמת ראשי על ההגה. לפתע התעוררתי כמו מחלום. ברגע האחרון תפסתי את ההגה וניתבתי את המכונית אל המסלול. כפסע היה ביני לבין המוות!...

"הקשר עם הרבי היה רוחני, לגביו לא היו מרחקים", סיים רבי שמואל את סיפורו.

סיפר הרה"ח ר' שמואל דסקל ז"ל, מגדולי וחשובי חסידי ויז'ניץ: פעם הגעתי לרבי האמרי חיים' זצ"ל בטבריה. כשהגעתי ניגש אלי הגבאי הרה"ח ר' יצחק דוד רדמוביץ ושאלני בהפתעה: "שמואל, מה קרה לך אתמול בשעה 8:00 בבוקר?". נדהמתי. אף אחד לא ידע מה קרה לי בשעה ההיא. מדוע אתה שואל? התעניינת. "בשעה שמונה, בעת שהרבי הניח תפילין, פנה אלי לפתע וביקש ממני שאזכיר לפניו: 'שמואל יהודה בן'... ואני השלמתי את השם: פייגא.

פרשת השבוע

שמעתי מהגאון רבי שלום פוברסקי שליט"א, שלאחר נישואיו דברו הצדדים על רכישת דירה בסכום של 25,000 לירות, סכום עתק בימים ההם. אביו, מרן הגרב"ד פוברסקי זצ"ל התבטא אז, שאם תמצא דירה סמוכה יותר לשיבה, הוא יהיה מוכן להוסיף גם עוד 5,000 לירות

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליהם..." (שמות כ"ז, כ')

בערב לאחר סדר שלישי, בדרכי מהשיבה הביתה, עברתי סמוך למעונו של מרן הרב שך, וכשראיתיו שאלתי מה חוות דעתו מול תופעה שכזו? ברגע הראשון חיך הרב שך חיוך רחב, אולם לאחר מכן התרצן ואמר דברים נוקבים, שתמציתם מוזכרת בדברי האור החיים' הקדוש: "דע לך: אין לאף אחד כיום ענין כלל, לא במדינה ולא בדגל שלה. ה'דגל' כשלעצמו הוא כלל לא הנושא, גם לא אצלם. אלא המלחמה האחרונה לפני ביאת המשיח, היא של כוחות הטומאה מול כוחות הקדושה, הם מייצגים את כוח הטומאה, ואנו מייצגים את כוח הקדושה. זו סבית כל המלחמות שמנהלים כיום ראשי המדינה נגד שמירת השבת, נגד הקדושה, נגד התורה והיכלי השיבות. בתוך לבם הם יודעים שבסוף אנחנו ננצח! צד הקדושה יגבר בסוף". אז המשיך ואמר: "מה שמוטל עלינו זה לא לחקור ולדרוש, או בכלל לעסוק בעצם הנקודה של לתלות דגל או לא, זה טפל למלחמה העקרת שאנו אמורים לנצח בה. הדרך היא רק להגביר את כח הקדושה! כיצד עושים זאת? על ידי לימוד התורה. עוד דף גמרא ועוד דף... עוד משנה... עוד תוספות!... רק זה יביא לנו את הנצחון! זה יקרב את הגאולה!".

דבריו המבהילים של האור החיים' הקדוש על הפסוק (שמות כ"ז, כ'): "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד" - "בדרך רמז יתבאר הכתוב על דרך מאמר שהובא בספר 'זהר חדש' (בראשית ח), כי ארבע גלויות של ישראל כל אחת מהן נאלו ממנו בזכות אחד. גלות הראשונה נאלו בזכות אברהם אבינו עליו השלום. גלות שניה נאלו בזכות יצחק. שלישית בזכות יעקב, והרביעית תלויה בזכות משה, ולזה נתארכה הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה!".

הגאון רבי חיים צבי מיזליש שליט"א, ראש ישיבת 'סאטמאר' בבני-ברק, ספר כי כאשר הגיע יחד עם דודו, כ"ק מרן האדמו"ר רבי אהרן מסטמאר שליט"א, בחדש כסלו תשס"ט לבקר בבית מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', ספר הרב וואזנר לאדמו"ר כי אינו יכול לשכוח את בקורו המרומם של דודו, הגאון הקדוש רבי יואל מסטמאר זצ"ל, בבית מרן החזון איש' זצ"ל, בו היה נוכח.

הרב וואזנר ספר אז שעיקר שיחתם של החזון איש' והרבי מסטמאר נסבה אודות דרכי הפעולה בענייני חזוק היהדות והצלת הדור כאן במדינה הציונית. הרבי מסטמאר הציע בפני החזון איש' כמה הצעות שונות, כגון להתאגד קהילות קהילות, ועוד. החזון איש' הקשיב בקשב רב לדברים ולא דחה אותם, אלא פשוט שתק. בסוף השיחה נענה החזון איש' ואמר בערך בזו הלשון: "אולם אני אומר לכם סאטמאר רבי, עוד ישיבה ועוד ישיבה, עוד תלמוד תורה ועוד תלמוד תורה, עוד בית ספר לבנות ועוד בית ספר לבנות, עוד שעורי תורה ועוד שעורי תורה, מלבד זאת איננו יכולים לעשות דבר עד ביאת משיח צדקנו".

את רוח הדברים האלה שמעתי בהיותי בחור צעיר, גם ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל.

היה זה בזמן שלמדתי בישיבת רוז'ין לצעירים בבני ברק, שהיתה ממוקמת בפאתי העיר, באזור בו מרבית התושבים ציינו את יום הקמת המדינה הציונית כחג, והניפו במכוון את דגלי המדינה בחלונות. אחד הבחורים לבשה בו רוח של 'קנאות', והניף בחלונות שממול ביתם סמרטוטי נקיון תלויים על קצה המקלות, כמחאה על הדגלים שתלו השכנים. דבר שאכן גרם לזעם רב ולהתקוטטויות מיותרות.

ידיד נעוריו של הרב מטשעבין שהתמוגג בכבי
ספר לי ידידי, הגאון רבי זונדל שטרן שליט"א, כי הוא היה פעם עד למקרה מצמרר, שהותיר בו רושם בל יימחה: לפני כחמשים שנה הגיע עולה חדש מרוסיה. בשנים ההן רוסיה היתה עדין תחת השלטון הקומוניסטי העריץ והאכזר, סגורה ומסוגרת, אין יוצא ואין בא. אך הוא הצליח בדרך לא דרך להסתנן בגפו מגבולות המדינה, ולשים את פעמיו לכיוון ארץ ישראל.

השמועה על בואו של איש יהודי מרוסיה, הגיעה לאזניהם של ילדי ירושלים. הם ששמעו תמיד ספורי אימים על הנעשה אז ברוסיה מאחורי מסך הברזל, על מניעת שמירת התורה והמצוות בריש גלי ועל הדכוי האלים של כל סממן יהודי, היו בטוחים כי בא לכאן יהודי מחוסר איברים, פצוע ולמוד סבל, והסתקרנו לראות כיצד הוא נראה. המונים התאספו סביבו ושאלוהו שאלות שונות ומשונות, לחלקן הוא השיב ואת חלקן דחה. בהגיעו לארץ הוא היה בודד ממש, ללא מכרים וקרובים, והתגורר לבדו בדירת חדר בבתי הונגרי בירושלים. היו מבני הישיבות שעלו אליו מדי פעם בפעם, לבקרו ולעודד את רוחו, ביניהם רבי זונדל עצמו. באחת השיחות ששוחחו עמו הבחורים אודות מה שעבר עליו מילדות,

הוא ספר בתוך הדברים כי היה לו חבר נעורים, כשרוני ומתמיד במיוחד, שהכל נבאו לו כי עתידו לגדולות, אך הוסיף בצער: "מי יודע באיזו פינה ברוסיה הגדולה, הוא השיב את נשמתו למרומים במצב קשה שכזה".

הבחורים התעניינו לשמו של אותו בחור, ולתדהמתם הוא השיב שקראו לו "דוב בעריש וידנפלד". מיד הבינו הבחורים במי המדבר. הן זה שמו המקודש והנערץ של אחד מבחירי גאוני התורה שבדור, שר התורה, מרן הגאון בעל ה'דובב מישרים' מטשעבין זצ"ל. הם השיבו לו כי הוא חי וקים כאן בארץ הקדש, ואדרבה זרח שמשו לתהילה, ביתו הפך לתל תלפיות לדורשי תורה והלכה, ושמו נישא בהערצה מופלגת כפי כל.

לשמע הדברים השתנה מראהו של האיש ללא היכר. היה נראה עליו כי הוא מזועזע עמוקות, לבו נשבר לרסיסים. לפתע פרץ בככי סוער ואמר בקול מתייפח: "אי, אי, בעריש?! הלא היינו חברים כה טובים בילדותנו... ראו מה יצא ממני ומה יצא ממנו...". כך במשך זמן ארוך התמוגג בככי, וככל שנסו להרגיעו בכה ובכה לא נחה דעתו. את תחושת ההחמצה שחש הלה באותם רגעים, חשו היטב באוויר, הצער והעצב שאחזו בו, המיסו כל לב.

משנרגע מעט, נסה להסביר לבחורים את שורש הכאב: "הרי עברנו בשווה את אותן המהמורות; עניות, חולי ושלטון רשע שעמד על קודקודנו, ומנע מאתנו לשמור תורה ומצוות בריש גלי. למרות כן, ראו עד להיכן הוא הצליח להגיע! מכאן אני מסיק כמה היתה הדרך קרובה עבורי, כדי לזכות להיות גדול הדור כמותו! אילו לא היית מתייאש מראש, צועד צעד אחר צעד בנתינת חשיבות לכל מאמץ קטן כגדול, הייתי הולך וגדל כאחד הגדולים אשר בארץ. אלא שאז בתחילת הדרך התעצלתי. כעת זה כבר מאוחר מדי, ותחושת ההחמצה כואבת וצורבת".

יתכן שבמקרה של האיש הזה, ההרפתקאות והמלחמות הקשות עמחו נאלץ להתמודד עמנו לו בעוכרו, וגרמו לו להיות בבחינת אנוס. אך לעניינינו ניתן להסיק וללמוד, כמה קרובה היא הדרך בין השארות עם הארץ לבין הצמיחה הגדולה של הגאון מטשעבין. כל ההבדל הוא רק הגברת הרצון, השאיפות והתקוות. כמה צער יש לו לאדם כשנוכח לאחר שנים מה הוא החמיץ...

כשבאתי פעם אל ביתו של הגאון רבי צבי מרקוביץ זצ"ל, רבה של העיר רמת-גן וראש ישיבת קרלין, יחד עם בני שהגיע לעול מצוות, הוא דבר אתנו אודות הסיעתא דשמיא שמלווה את האדם ברגע שמקבל על עצמו על תורה ומצוות. הוא דמה זאת למצוות פריקה וטעינה: בשולחן ערוך (חושן משפט סימן רעב סעיף ז) ישנה הלכה פסוקה, שכאשר אדם מוצא את בהמת חברו רבוצה, מוטלת עליו מצוה לפרק מעליה את משאותיה, ולטעון אותה מחדש. אך אם בעל הבהמה היה הולך ויושב לו ואומר לזה שפגע בו, 'הואיל ועליך מוטלת המצוה, אם רצונך לפרק פרק לבדך', הרי הוא פטור, שנאמר: "עזב תעזב עמו". המצוה היא לסיע יחד אתו, אך לא לעשות את העבודה תחתיו.

"כן הדבר גם בנוגע לסיעתא דשמיא", אמר רבי צבי, "כאשר האדם אינו עושה דבר, אלא יושב ומצפה שתהיה לו סיעתא דשמיא מלמעלה, שהיא תפעל את פעולתה במקומו, תגדל ותרום אותו במעלות התורה, אינו אלא טועה! היא לא תבוא לעולם! רק אם האדם מתחיל בפעולה, ועושה את מרבית ההשתדלויות מצדו, אזי הקדוש ברוך הוא משלים כנגדו". כלל זה נקט בידך, תתחיל ללמוד ולבסוף תצליח!

"חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתך"

הרבי מקוצק זצ"ל אמר פעם אמרה שנונה: "על כל מעשה ומעשה שיהודי עושה, מוטל עליו לחשב היטב את כוונותיו ומטרותיו. אך בנוגע ללמוד התורה, אסור בשום אופן לעשות חשבונות, צריך פשוט לקפוץ למים". שמעתי מהגאון רבי שלום פוברסקי שליט"א, מראשי ישיבת 'קול תורה', כי לאחר נישואיו דברו הצדדים על רכישת דירה במקום מעט רחוק מהישיבה, בסכום של עשרים וחמש אלף לירות, סכום עתק בימים ההם. אביו, מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', התבטא אז שאם תמצא דירה סמוכה יותר לישיבה, הוא יהיה מוכן להוסיף גם עוד חמש אלף לירות, העיקר שהבן יגור סמוך לישיבה. רבי דוד נימק את טעמו: "רצוני שההליכה לישיבה תעלה לו בקלות ולא בקושי. כך הוא לא יצטרך להרהר כל פעם מחדש, אם כדאי כעת לטרוח ללכת לישיבה אם לא, אלא פשוט הוא יקום וילך...".

רבי שלום הביא לכך דוגמא ממעשה נפלא שהיה: באחד הימים בערוב

ימיו, סבל רבי דוד מחום גבוה וחולשה גדולה. בני הבית דנו ביניהם אם יוכל לצאת מהבית במצב כזה. אך כל זה נשאר בגדר דיונים בלבד, משום שכאשר הגיע הזמן הקבוע ללכת לישיבה, ללא אומר ודברים וללא ספיקות למיניהם, הוא אזר כגבר חלציו, שכח ממצבו הרעוע, ופשוט קם והלך!

בנו הגדול, מורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', שאלו מאוחר יותר - כיצד באמת מצא היתר לסכן את עצמו ללכת לישיבה, בעודו חולה ותשוש עם חום גבוה?

רבי דוד השיבו בספור, מבלי להוסיף הסבר למה מכוונים דבריו: היתה פעם אשה מבוגרת, שהרופאים צוו עליה שלא לצום ביום-כפור, אך היא התעקשה שבכל אופן רצונה לצום. כמובן שעל פי ההלכה היה מוטל עליה לא להתחכם, ולהשמע להוראת הרופאים שלא לצום. אלא שבכל זאת כאשר ראה הרופא את עקשנותה, שנה את דעתו והורה שמותרת היא לצום. כשנשאל הרופא מדוע שנה את דעתו כה מהר, השיב: "הבחנתי בה שאם היא לא תצום, סכנתה גדולה יותר מאשר אם תצום. בעיניי השקול הזה עמד בבסיס ההכרעה שתצום, והכריע למול השקולים האחרים".

עד כאן ספר רבי דוד ולא יסף, אך את המסר הבין בנו ראש הישיבה שליט"א לבדו. עבור רבי דוד, לא לקום לתפילה בישיבה זו סכנה גדולה יותר, מאשר לקום וללכת עם חולי וחולשה. הדבר היה בנפשו. מדהים!

הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', ספר כי פעם היה נוכח בעת שהגיע חתן לקבל את ברכת רבו, מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בעל ה'חזון יחזקאל', לאחר שהתארס עם בת גילו בשעה טובה. הבחור בקש ברכה שלא יהיו לו הפרעות בתורה ועבודת השם בתקופה עמוסה זו. יעץ לו רבי יחזקאל: "תלמד תמיד ללא הכנות, ואז לא יהיו לך הפרעות! כלומר, אל תמתין לרגע בו תמצא רגע וישוב הדעת ללמוד, כי לא תמצא רגע כזה. אלא פשוט תתחיל ללמוד ולפתע תגלה שזה אפשרי...".

ברגע של גילוי לב, שח פעם מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, באוזני תלמידו הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל, ראש ישיבת אופקים, כיצד התחילה העליה והצמיחה שלו בבחרותו. בצעירותו, כך ספר, התעורר בו ביום מן הימים חשק ומרץ מיוחד לשקוד בתורה, אך לפתע רצדו במחו ספקות שונים; שמא עדין אינו מספיק בשל לכך, ובעצם מה בכלל בווער דווקא ברגע זה להשתקע בעולמה של תורה? כמו כן העיקה עליו העובדה שמוטל עליו קודם להפרד מקרוביו ומבני משפחתו.

אך בהחלטה של רגע, הוא החליט לעזוב את כל החשבונות הרבים שהקיפוהו, ופשוט רץ מיד לבית המדרש ללמוד, וכך ישב ולמד מאותו יום במשך שבע שנים רצופות! לימים, הוא תלה את כל עליית הרוחנית באותה החלטה אמיצה, נטולת הרגשים ומחשבות שונות, ובהשתקעו המוחלטת אז בתורה ללא שום שהות. כה אמר אז רבי חיים שמואלביץ לתלמידו רבי חיים קמיל: "אין לי ספק בכך, שאילו הייתי נענה לעצת יצרי להתעכב לדקות אחדות, רק בשביל להפרד מקרוביי, לא הייתי מגיע לאותה דרגה שזכיתי להגיע אליה!...".

'צריך להתחיל, בסוף מגיעים...'

ספור נפלא שיש בו מסר השכל עצום, ספר דודי, מרן הגאב"ד רבי נסים קרליץ שליט"א: פעם כאשר נכנס לבית דודו מרן ה'חזון איש' זצ"ל, אמר לו ה'חזון איש' כי ברצונו ללכת כעת לבקר בבית הוריו, שהיו גיסו ואחותו של ה'חזון איש'; הגאון רבי נחום מאיר קרליץ זצ"ל, והרבנית בתיה ע"ה. החלטה זו היתה לפלא בעיניו של רבי נסים, הרי ה'חזון-איש' התגורר אז במעלה 'גבעת רוקח' שבפאתי בני ברק, ואלו הוריו של רבי נסים התגוררו ברחוב יהודה הלוי, הממוקם מעל רחוב רבי עקיבא כיום, מרחק הליכה די גדול. בהתחשב במצב לבו התשוש של ה'חזון איש', ובחולשה הגדולה שאפפה אותו תמיד.

ה'חזון איש' שהבחין בפליאתו, אמר לו כי אכן הוא חלש מאוד, ואינו יודע כיצד יצליח את הדרך הארוכה, אך אין הוא פטור מלנסות להתחיל ללכת באטיות... משראה רבי נסים כי זהו רצונו, כמובן התלווה אליו לדרך ללא אומר ודברים, וכך התקדמו אל עבר היעד בצעדים איטיים. באמצע הדרך נעצר ה'חזון איש' לנוח שוב ושוב. כך התארכה השעה, ודרך שהיתה אמורה לקחת לאדם רגיל כעשרים דקות הליכה, התמשכה לכדי ארבעים דקות ויותר...

משגגיעו למפתן דלת הבית, פנה ה'חזון איש' לאחייו רבי נסים, ואמר

לו יסוד גדול ורם לעבודת השם: "אתה רואה?! הנה אנחנו הלכנו והלכנו ולבסוף הגענו. אילו לא היינו מתחילים ללכת, בשום אופן לא היינו מגיעים. אמנם הלכנו באיטיות, נחנו קצת יותר במהלך הדרך, אבל בסוף הגענו. פשוט צריך להתחיל!".

בענין זה שמעתי מאחינו של ה'חזון איש', הגאון רבי זלמן דוב קרליץ שליט"א, כי בשיטה זו נהג ה'חזון איש' בקביעות כשגר במרומי גבעת ורוקח'. הוא היה רגיל לעלות מתחתית ההר עד למעלה בצורת שפוע כשהוא הולך אנה ואנה, פעם מימין הכביש ופעם משמאל. זאת כדי לא להבהל מהגובה התלול של ההר, שעלול להרפות אותו מהליכתו...

כעין זה שמעתי מאבי מורי שליט"א, כי פעם הזדמן לו לעלות עם מרן ה'חזון איש' זצ"ל גרם מדרגות ארוך במיוחד, ובאמצע הוא עצר כמה פעמים. באחת העצירות הוא פנה אל אבי ואמר לו: "כשעולים, צריכים לפוש מדי פעם, אין לעלות בבת אחת...". אבי שליט"א היה מזרז בשיחותיו, כי אין לו ספק בכך שה'חזון איש' לא דיבר סתם כך מהרהורי לבו על ענין של מה בכך, אלא כוונתו היתה לכל סוגי העליות, הן הרוחניות והן הגשמיות. "אין לעלות בבת אחת!".

זוהי מדתו של החכם, שאמר שלמה המלך: "אבל החכם שונה היום מעט ולמחר מעט". החכם לא מביט קדימה על כל הדרך הקשה והארוכה לפניו, הוא הודף במלא הכח והעוצמה את הקשיים שנצבים בפניו בתחילת הדרך. הוא משליך את עצמו אל תוך הקושי ומגייס את שארית כחותיו כדי להתחיל. מאוחר יותר הוא מתמודד עם כל גל וגל של קושי ונסיון בזמנו ובמקומו.

כשמתחילים - מגיעים בסוף אל היעד. בלא התחלה אין גם סוף!

בהזדמנות מסוימת דברתי עם מורי ורבי, מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', על ימי הבחורות. בין הדברים שאלתי אותו מה אמור לעשות בן תורה שקם בבוקר במצב רוח בלתי שפיר, 'על צד שמאל' כפי שמכנים זאת בעולמם של בני הישיבות. כיצד יצלח את המצב שהוא נתון בו, כדי להמשיך הלאה בעלייתו? רבי דוד השיב לי בשאלה מיניה וביה: "ומה אתה חושב שצריך לעשות?"

מתוך חשש כיצד יגיב על תשובתי, השבתי בהססנות: "הייתי מציע לו להיכנס למיטה עד יעבור זעם...". להפתעתי, רבי דוד הגיב בחיוב: "אמת! זו אכן עצה טובה. אולם אני הייתי מוסיף לייעץ לו שילך קודם לבית המדרש ללמוד חצי שעה, ורק אחר כך יפנה למיטה לישון!..."

הוא נמק את דבריו כך: ברוב פעמים אם הבחור יתחיל ללמוד, זה ישפיע עליו להשאר בבית המדרש עד סוף הסדר, כי התורה משמחת לב ונפש ומרוממת את רוחו של האדם, ורק קודם הלמוד מצטייר הדבר בעיניו כקשה. אך גם אם לאחר חצי שעה, עדין לא השתנה מצב רוחו לטובה

ועדין יחפוץ לישון, אין זה נורא, לכל הפחות הוא הרוויח למוד של חצי שעה.

זו הגישה שצריכים להתנהל עמה באופן תמידי מול היצר הרע! היצר הרע רוצה להשתלט על האדם בעיקר בזמני חולשה ורפיון, ובעתים אלו יש לנהוג עמו סחור סחור. כאשר הוא משכנע עד כמה קשה יהיה ללמוד כעת, האדם יקבל על עצמו ללמד רק דקות ספורות, ובדרך כלל ההרגשות יעלמו מאליהן, וכך בכל מצוה ומצוה שאנו מתמודדים עם קושי לקיימה.

בהזדמנות מסוימת התלוויתי לאבי מורי שליט"א, בלכתו לבורסת היהלומים ברמת-גן, היה זה כשהוצרך לקנות טבעת יהלום לאחת מכלותיו. נכנסנו למשרדו של אחד היהלומנים הנכבדים, חסיד ויז'ניץ נלהב, צדיק וירא אלקים, הרה"ח רבי ברוך גרינברגר זצ"ל, שתרום מהונו רבות למטרות צדקה וחסד ולהחזקת תורה.

רבי ברוך הראה לנו שני יהלומים שנוצרו מאותו חומר גלם ונראים במראיהם זהים ממש, אולם בשווי שלהם ישנו חילוק עצום. האחד מחירו עומד על כחמש מאות שקלים, ואילו השני שוויו עומד על כחמשת אלפים שקלים, פי עשר ממחירו של הראשון. הוא נתן לאבי להתבונן בהם מקרוב, כדי למצוא את ההבדל ביניהם, אך הוא לא מצא בהם שום הבדל. רבי ברוך נטל את שניהם, הניחם ב'מיקרוסקופ', ובקש מאבי שיביט היטב דרך המכשיר על שני היהלומים, ואז ייווכח בהבדל שביניהם. בעזרת המכשיר הצליח אבי להבחין בשריטה קלה שישנה בצד אחד היהלומים...

"אכן", השיב היהלומן, "זהו בדיוק החלוק ביניהם. אמנם שניהם בגודל זהה ומאותו מקור, אלא שהשריטה הקטנה שבצד אחד מהם, מורידה את ערכו ושווי בעשרות אחוזים... כך זה ביהלומים", הפטיר רבי ברוך, "כל שריטה היא משמעותית! גם שריטה שלא ניכרת לעין, משנה את שווי היהלום באופן משמעותי...".

אבי מורי שליט"א עורר באמצעות מקרה זה מוסר השכל נוקב: כשמתעסקים עם יהלומים, כל שריטה היא משמעותית. הוא נקט דוגמה בשני אנשים, היושבים בבית המדרש זה לצד זה, ולומדים בהתמדה את אותה תורה מקודשת. אך הבדל גדול ישנו ביניהם; זה לומד ברציפות, בלי הפסקות וביטולים, בלי שריטות וחריצים. אזי למודו שווה עשרת מונים מהשני הלומד קרעים-קרעים. גם השני אמנם יש לו עסק עם יהלומים - התורה הקדושה יקרה היא מפנינים. אך חסרון גדול יש בלימודו, אליה וקוץ בה, חסר הרצף! למודו נדמה ליהלום שנשרט באחד מצדיו, והרי ביהלום כל שריטה משמעותית, שוויו פוחת בצורה משמעותית...

פלאי פלאים!

(מתוך סדרת הספרים הנפלאה 'אוצרותיהם אמלא')

"איזו השגחה פרטית היתה לכם" - אומר לנו המוביל בפרצוף זורח - "בשבועיים האחרונים אין לי זו גרירה ולא יכולתי לשנע שום מקפיא. התקשרתם בדיוק ברגע הנכון"

הרב אהרן ברגמן עם שלושה סיפורי השגחה

'עוז והדר', בפרשת יתרו [אותו נותר לו עדיין להשלים במסגרת חוק לימודי הסדירים], והנה הוא מגיע לדבריו הקדושים שם, כי נהוג שמי שחוהו נס פרטי קובע לעצמו ולכל יוצאי חלציו 'יום טוב' פרטי באותו יום. האברך מצייץ בהערות של 'עוז והדר' ומבחין שם במובאה מפסקי ה'שבט הלוי' זצ"ל שפסק כי כל יוצאי חלציו של ה'תוספות יום טוב' צריכים לחגוג את יום א' באדר כיום משתה ושמחה להודות לה' על נס פרטי שהיה לזקנם ה'תוספות יום טוב' באותו יום.

היתה זו הארה של השגחה פרטית מעניינת למצוא את התגלית הזו בדיוק באותו יום. האברך כמובן מיהר לפרסם את הדבר בקרב בני משפחתו המחויבים על פי דין לחגוג משתה ושמחה באותו יום.

ולקינוח, סיפור אישי. שבועיים ימים היינו אמורים להתקשר לגמ"ח המשאיל 'מקפיא' לרגל אירוע של שמחה משפחתית. משום מה זה נדחה מיום ליום, עד יום שישי בצהריים... אז נחה עלינו הרוח להתקשר לגמ"ח בדיוק כעת.

"איזו השגחה פרטית היתה לכם" - אומר לנו המוביל בפרצוף זורח - "בשבועיים האחרונים אין לי זו גרירה ולא יכולתי לשנע שום מקפיא. התקשרתם בדיוק ברגע הנכון. דקה אחרי שקיבלתי וזו גרירה ממאן דהו לכמה שעות..."

ואנו, אין לנו אלא לשאת ידיים למעלה ולחקוק זאת בנפשותינו שוב ושוב. אין לנו על מי להישען אלא אבינו שבשמים!

(המבשר' יום ה' פרשת תרומה)

סיפורי 'השגחה פרטית' תמיד היו אהובים לחיך יהודים מאמינים בני מאמינים. בפרט לאחרונה, אולי הכנה לגאולה המתקרבת, צבר הענין תאוצה. יהודים מספרים ומפרסמים את סיפוריהם האישיים, קטנים כגדולים, למען יהיה הדבר לחיזוק עבור הכלל ולתזכורת נוספת כי יש יד מכוונת מלמעלה המנווטת אותנו בכל שבריר שניה.

כזה הוא לדוגמה הסיפור ששוגר אלינו, על אברך כולל החי בצמצום ולפתע ללא כל הודעה מוקדמת נחתה עליו הוצאה של 3,500 ש"ח לתיקון רטיבות בדירתו. הוא לא ידע מאין יבוא עזרו ונכנס לחץ רב, כאשר נחמתו היחידה היתה כי ישנה 'השגחה פרטית' של מי שזן ומפרנס את כל ברואיו. לאחר שעות ספורות הופתע לשמוע ממשהו כי סבו שנפטר לאחרונה הותיר חלק מהירושה עבור הנכדים הנשואים, ולפי החשבון, סכום כסף בסך כזה הדרוש לו אמור להגיע אליו בתקופה הקרובה. היתה זו בשורה טובה במקומה. לפחות יוכל לגייס הלוואה זמנית עד שהכסף יגיע, אלא שגם גיוס הלוואה אינו דבר של מה בכך, וכך המשיכה ההשגחה העליונה לסובב עבורו שירות אישי, כאשר לאחר כמה דקות מתקשר אליו הדוד המבוגר שאחראי על חלוקת הירושה ומודיע כי מעטפה ממתנייה עבורו בכתובת פלונית ונא לבוא לאסוף אותה. התשלום לאינסטלטור שולם ברגע הנכון והאברך שב לתלמודו במנוחת הדעת ובהתרגשות נוכח גילוי ההשגחה הפרטית.

כך הוא גם סיפורו המרתק של אברך יקר מנכדי בעל ה'תוספות יום טוב', שישב השנה בליל ר"ח אדר והגה בספר 'אור החיים הקדוש' הוצאת

הפציפינטית דרשה אישור מחלה, הרופא טען שלפי החוק לא מגיע לה... "אז סיכמנו שנשאל את מרן שליט"א"

פסק מעניין של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בהלכות 'אישורי מחלה'

ב"ה לעצמה, לכן אבקש אישור מחלה. "השבתי לה" - המשיך ד"ר הרט - "כי לכאורה החוק מאפשר לקבל דמי מחלה רק להורה שילדו זקוק לו, ולא ילד גדול שכבר עצמאי, ולא אוכל לתת על זה את הפתק. מאידך האשה לא ויתרה וטענה כי בתה היתה זקוקה לה מאוד לא פחות ממה שקטן זקוק לאמו, וזה גם נחשב בכלל החוק. סיכמנו שנשאל את פי מרן שליט"א וכאשר יאמר לנו כן נעשה".

מרן שליט"א בירר כמה פרטים על עצם המחלה והעזרה אותה העניקה האשה לבתה החולה, ואח"כ אמר כי במקרה הזה נראה שהאמא לא היתה מסוגלת לעבוד כלל בשעה שבתה חולה, ממילא, האמא היא כמו חולת צער, ונחשב גם כן לסוג של חולי, ומסתבר שמגיע לה דמי מחלה. (כמובן יש להדגיש שאין ללמוד ממקרה זה כלל לשום מקרים, והבאנו את הדברים רק להגדיל תורה ולהאדירה).

(דברי שיח תצוה תשע"ז)

הרב ד"ר משולם הרט שליט"א הוא רופא ילדים מומחה בבני ברק ורבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א סומך עליו ומכיר אותו מקרוב, ובמכתבים אליו הוא מכנה אותו 'אסיא דמתא'. רבינו מכיר לו טובה על כמה דברים שעשה עבורו במשך השנים.

יום אחד הגיע ד"ר הרט לרבינו וכך שאל: "במסגרת עבודתי אני רושם אישור מחלה למי שזכאי לכך. [כידוע, כי פי החוק במדינה כיום, כל מי שחולה על פי ההגדרה הרפואית, או שאחד הילדים שלו הקטנים חולה וההורה נשאר איתו בבית - זכאי אחד ההורים לקבל אישור מחלה מהרופא, ונחשב לו כיום עבודה ולא יפסיד את המשכורת שמגיעה לו].

"בימים האחרונים הגיעה למרפאה אשה וביקשה אישור מחלה. שאלתי אותה - במה היית חולה? האשה ענתה כי ברוך ה' היא מרגישה מצוין, אבל בתה הגדולה שכבר נשואה, היתה במשך שבועים במצב רפואי מסובך וחמור מאוד, והיתה זקוקה לתמיכה של אמה שתסעד אותה בית החולים. מובן אפוא, שלא הייתי מסוגלת לעבוד במצב כזה, והייתי לצדה עד שחזרה

"קצת שמן לנשמה, כמו מים על נפש עייפה"

על סגולותיה של הדלקת נר בשמן

מסכת עדויות" (דור ישרים עמוד עו).
 "הדלקת הנר לעילוי נשמה מכפר על הנפש, כי נפש ר"ת 'נר פתילה שמן'" (כתר שם טוב).
 "ידועה האמרה בשם הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב: 'א ביסעל בויעל פאר א נשמה איז ווי וואסער פאר א דארשטיגער' - הדלקת נר בשמן זית לעי"נ הנפטר היא עבורו כמים על נפש עייפה. הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע היה חוזר על כך, והיה מוסיף שלמרות שאין אנו מבינים זאת, אבל אם הזיידע אמר... ככה זה" (אהל מועד).

(מאוצרות הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב קהל שטפנסט, גיליון 'באר בשדה' תרומה)

"קיבלתי, מי שמאבד איזה דבר, אם ינדור למאור 'אם אני מוצא אותה' נְדָר סך מעות, או שמן למאור עילוי נשמתו של רבינו מאיר בעל הנס ז"ל, מיד מוצא האבידה; ובלבד שלא יעבור זמן, שאם האבידה מעות, אפשר שכבר הוציאו אותם המוצא בהוצאות, ואם הוא בגד או שמלה - אפשר שהוליכה למקום אחר או עשה בו שינוי באופן שאיננו ניכר, ואז אין מועיל הנדר" (מדרש תלפיות ענף אבידה).

"מי שהוא בצרה ר"ל, אז סגולה גדולה שידליק שמן לעילוי נשמת רמבעה"נ זי"ע, ויועיל לו לצאת מן הצרה, כי שמ"ן הוא ר"ת 'שומר מצרות נפשו'" (סגולת ישראל מערכת צ' אות ל).

"לכל מקרי לא טוב ולנכפה רחמנא ליצלן, צוה הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך מראדזין זי"ע שהחולה ידליק ערב שבת שמן זית וללמוד משניות

שואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב: "במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים..."

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

שלושה אנשים, שאז ישמור עצמו בעת האמירה שלא ישתמע שום גנאי מדיבורו. ב'ביאורים ומוספים' מביאים, כי במקרה שהמספר מכיר שיש בין השומעים אדם ביקורתי מאד, המוצא טעם לפגם בכל אשר ישמע, ואף ללא שירמוז כלל באופן דיבורו ובתנועותיו לגנאי, יפרש אותו שומע שהמספר התכוין לגנות - כתב בקובץ 'מרפא לשון' שאסור לספר, וכמבואר ב'חפץ חיים' לקמן לעניין רכילות, והסכים על כך הגרש"ז אורבאך [ויש שרצה לחלק (שיעורי עיון) בין לשון הרע לרכילות בדין זה, עי"ש מה שביאר בזה].

אמנם אם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים את הדברים לגנאי, הביא שם בשם הגר"ש הומינר שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, וכיון שבדיבורו עשה על פי דין אין צריך לחשוש במה שקרה אחר כך, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או אפילו הלכה ויש מי ששומעו ומבינו באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לאסור דבר זה, וכן הסכים הגרש"ז אוערבך.

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ב' בהלכות לשון הרע, בו מבואר דין לשון הרע באפי תלתא. מסביר ה'חפץ חיים', שהיתר 'באפי תלתא' הוא בדבר שאינו גנאי גמור, ויכול להתפרש בשתי משמעויות, וזוה התירו לאומרו בפני שלושה - כיון שכאשר אומרו בפני שלושה יודע בוודאי שהדברים יגיעו לאוזני האדם שעליו דובר, ולכן שומר עצמו בעת האמירה שלא יהיה ניכר מלשונו שזה גנאי.

הדוגמא שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא - אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב שניתן למצוא במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים. לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולמשל, אם לאתו אדם יש אכסניה ובאמת מבשלים שם תמיד לצורך האורחים, והוא אומר בפשטות שבאותו מקום ניתן למצוא אש משום שתמיד מבשלים שם. אך לפעמים משמעותה של אמירה כזאת עשויה להיות: 'אצל פלוני תמיד תמצא אש, שם יש מסיבות כל היום וכל הלילה, תמיד אוכלים שם'... נמצא שהדבר תלוי תמיד בנסיבות, בטון הדיבור ואפילו בתנועות הנלוות לאמירה. ולכן אמירה מסוג זה ניתן לומר רק בפני